

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Η Αναγέννηση, που διήρκεσε περίπου από τον 14ο έως τον 17ο αιώνα στην Ευρώπη, αντιπροσώπευε μια περίοδο επανεξέτασης της κλασικής παράδοσης και της ανθρώπινης επιστήμης. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η θέση των γυναικών δεν ήταν ισότιμη με εκείνη των ανδρών, και η κοινωνία ήταν εξαιρετικά πατριαρχική.

Σε πολλές περιοχές της Ευρώπης κατά την περίοδο της Αναγέννησης, η θέση των γυναικών εξακολουθούσε να υπόκειται σε πολιτιστικούς και κοινωνικούς περιορισμούς. Ωστόσο, υπήρχαν και κάποιες εξελίξεις που επηρέασαν θετικά τη θέση των γυναικών:

1. **Εκπαίδευση για κάποιες ελίτ γυναίκες:** Ορισμένες αριστοκρατικές οικογένειες παρείχαν εκπαίδευση στις κόρες τους. Αυτές οι γυναίκες μπορεί να είχαν πρόσβαση σε γλώσσες, λογοτεχνία, μουσική και τέχνες.
2. **Πνευματικές μούσες και προστάτιδες:** Ορισμένες γυναίκες αναδείχθηκαν ως πνευματικές μούσες και προστάτιδες των τεχνών και των επιστημών. Για παράδειγμα, η Ισαβέλλα της Καστίλης θεωρείται μια προστάτιδα των τεχνών και του πολιτισμού.
3. **Γυναίκες καλλιτέχνιδες:** Υπήρχαν γυναίκες καλλιτέχνιδες που κατάφεραν να αποκτήσουν αναγνώριση. Η Λαβίνια Φοντάνα, που εργάστηκε στον τομέα της ζωγραφικής, θεωρείται μια από τις πρώτες επαγγελματίες γυναικείες καλλιτέχνιδες.
4. **Γυναίκες που συνεισφέρουν στον πολιτισμό:** Ορισμένες γυναίκες συνέβαλαν στον πολιτισμό και τη λογοτεχνία με τις ιδέες και τις γραπτές τους εργασίες. Η Βικτόρια Κολόνα, για παράδειγμα, ήταν μια ευγενής γυναίκα που αναπτύσσει σημαντικές σχέσεις με πολιτισμικές φιλοσοφικές προσεγγίσεις της εποχής.

Παρόλες τις προόδους αυτές, πρέπει να επισημανθεί ότι η κοινωνία της Αναγέννησης παρέμενε κατά κύριο λόγο πατριαρχική, και οι ευκαιρίες για τις γυναίκες ήταν περιορισμένες σε σύγκριση με αυτές των ανδρών.

Συνεχίζοντας την ανάλυση της θέσης των γυναικών στην Αναγέννηση, μπορούμε να επισημάνουμε τα εξής:

5. **Γυναίκες στη θρησκεία:** Στον τομέα της θρησκείας, ο ρόλος των γυναικών περιοριζόταν συχνά στον χώρο του οικιακού και εκκλησιαστικού βίου. Ωστόσο, υπήρχαν γυναίκες που ασχολούνταν με θρησκευτικές δραστηριότητες και είχαν επιρροή, όπως η Καταρίνα της Σιένα, που ήταν μυστικός ιερέας και θεολόγος.

6. **Γάμος και Οικογένεια:** Οι γυναίκες συχνά θεωρούνταν ως "περιουσία" των οικογενειών τους και η θέση τους ήταν συνδεδεμένη με τον γάμο και την οικογένεια. Οικογενειακοί δεσμοί συχνά καθόριζαν την κοινωνική θέση και το μέλλον των γυναικών.
7. **Διακίνηση Ιδεών:** Η ανάπτυξη της εκτύπωσης βοήθησε στη διακίνηση ιδεών και στην εξάπλωση της γνώσης. Οι γυναίκες σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων είχαν πρόσβαση σε βιβλία και παιδεύονταν, προσφέροντας τους έναν μικρό βαθμό αυτονομίας και πνευματικής ανεξαρτησίας.
8. **Οικονομική Συμμετοχή:** Σε ορισμένες κοινωνικές τάξεις, οι γυναίκες συμμετείχαν στην οικονομία ως επιχειρηματίες ή εργάτριες, συμβάλλοντας στην οικονομική δραστηριότητα της εποχής.
9. **Οι Γυναίκες στον Χώρο της Επιστήμης:** Ενώ η πρόσβαση των γυναικών στην εκπαίδευση ήταν περιορισμένη, ορισμένες γυναίκες κατάφεραν να ασχοληθούν με τις επιστήμες. Για παράδειγμα, η Ελένη Πιτζιανή ήταν μια Ιταλίδα φιλόσοφος, μαθηματικός και γιατρός που έζησε στον 15ο αιώνα.

Παρόλες τις προκλήσεις, ορισμένες γυναίκες κατάφεραν να ξεπεράσουν τους περιορισμούς και να συμμετάσχουν σε διάφορους τομείς της κοινωνίας και του πολιτισμού της Αναγέννησης.

10. **Γυναίκες στον Κόσμο της Τέχνης:** Πέραν της Λαβίνια Φοντάνα, υπήρξαν και άλλες γυναίκες καλλιτέχνιδες που άφησαν το στίγμα τους στην Αναγέννηση, όπως η Σοφονίσμα Ανγκισολα και η Άντεα Μαντεγιάνι.
11. **Γυναίκες Φιλόσοφοι:** στον 14ο αιώνα Αν και σε περιορισμένο βαθμό, υπήρχαν γυναίκες που ασχολήθηκαν με τη φιλοσοφία και τη σκέψη. Η Κριστίνα ντε Πιζάν, για παράδειγμα, ήταν φιλόσοφος και ποιήτρια που έζησε.
12. **Κοινωνική Ευαισθησία:** Ορισμένες γυναίκες ενδιαφέρονταν για κοινωνικά ζητήματα και δικαιώματα. Η Βενέρα Σαβαλόνα, Ιταλίδα ποιήτρια, εξέφρασε ανησυχίες της για την κοινωνική δικαιοσύνη και τα δικαιώματα των γυναικών.

Παρόλο που οι περιορισμοί ήταν εμφανείς, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι ορισμένες γυναίκες της Αναγέννησης κατάφεραν να ξεπεράσουν αυτούς τους περιορισμούς και να κάνουν σημαντικές συμβολές στην τέχνη, την φιλοσοφία, την εκπαίδευση και την κοινωνία.

13. **Εκπαίδευση και Πνευματική Δραστηριότητα:** Ορισμένες γυναίκες είχαν πρόσβαση σε εκπαίδευση και ενεργούσαν στους πνευματικούς κύκλους της εποχής. Για παράδειγμα, η Βιττόρια Κολόνα είχε πρόσβαση σε βιβλία και είχε πολυάριθμες συζητήσεις με σημαντικούς διανοούμενους της εποχής.
14. **Γυναίκες Διακονίσσες και Μοναχές:** Σε κληρικές και μοναστηριακές κοινότητες, οι γυναίκες μπορούσαν να διαδραματίσουν ρόλο ως διακονίσσες ή μοναχές, ασχολούμενες με φιλανθρωπία, εκπαίδευση και την προαγωγή της πίστης.

15. **Γυναίκες Επιχειρηματίες:** Σε οικονομικό επίπεδο, ορισμένες γυναίκες εμπλέκονταν σε επιχειρηματικές δραστηριότητες. Παραδείγματος χάριν, η Κατερίνα Ντε Μεντίτσι, γνωστή ως "Κατερίνα η Μεγάλη", ήταν μια επιτυχημένη επιχειρηματίας που διαχειριζόταν την οικογενειακή της τράπεζα.
16. **Γυναικεία Λογοτεχνία:** Κατά την Αναγέννηση, ορισμένες γυναίκες ασχολήθηκαν με τη λογοτεχνία. Η Κριστίνα ντε Πιζάν, που αναφέρθηκε προηγουμένως, ήταν ποιήτρια, συγγραφέας και μουσικός που συνέβαλε στην ανάπτυξη της γυναικείας λογοτεχνίας.
17. **Γυναικεία Αγωγή:** Ορισμένες γυναίκες αφιερώθηκαν στην εκπαίδευση και τη διδασκαλία. Η Τσιούλια Μπονάτζια, που ήταν φιλόσοφος και δάσκαλος, προωθούσε την εκπαίδευση των κοριτσιών.
18. **Κοινωνική Ευαισθησία:** Ορισμένες γυναίκες ασχολήθηκαν με τα κοινωνικά ζητήματα της εποχής. Η Βενέρα Σαβαλόνα, πέραν των λογοτεχνικών της εργασιών, αντιμετώπισε και ζητήματα κοινωνικής δικαιοσύνης.
19. **Γυναίκες και Επανάσταση:** Σε ορισμένες περιπτώσεις, γυναίκες συμμετείχαν σε κινήματα επανάστασης και πολιτικού αγώνα. Η Ισαβέλλα της Καστίλης, εκτός από προστάτιδα των τεχνών, είχε και πολιτική επίδραση.
20. **Γυναικεία Επαγγέλματα:** Παρά τις προκλήσεις, ορισμένες γυναίκες ανέλαβαν επαγγέλματα, όπως το εμπόριο ή την ιατρική. Η Κατερίνα Ντε Μεντίτσι ήταν μια επιχειρηματίας που διαχειριζόταν την οικογενειακή τράπεζα των Μεντίτσι στην Φλωρεντία.

Αυτά τα παραδείγματα αποτελούν μια προσπάθεια να αναδείξουν την ποικιλομορφία των ρόλων και των επιδιώξεων των γυναικών στην Αναγέννηση. Παρά τις κοινωνικές περιοριστικές δομές, ορισμένες γυναίκες κατόρθωσαν να αναδείξουν την έξυπνη, δημιουργική και δραστήρια πλευρά τους σε διάφορους τομείς της ζωής.

Συνολικά, η θέση των γυναικών στην Αναγέννηση ήταν σύνθετη και ποικίλλουσα. Παρά τους περιορισμούς, ορισμένες γυναίκες κατόρθωσαν να επιφέρουν αλλαγές και να ασκήσουν επιρροή σε διάφορους τομείς της κοινωνίας και του πολιτισμού.

Βιβλιογραφία

<https://www.slideshare.net/afroditidia/ss-243964356>

<https://ikee.lib.auth.gr/record/289749/files/GRI-2017-19350.pdf>

<https://ikee.lib.auth.gr/record/289749/files/GRI-2017-19350.pdf>

Ομάδα εργασίας:

Αλεξοπούλου Ελένη

Γιαννακοπούλου Αγγελική

Πραμαντιώτη Μαριδώρα

Οικονομοπούλου Μαριτίνα

Ταπεινού Κωνσταντίνα

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΝ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜ Ο

Τσόγκας Κυριάκος, Γ2 • FEB 2024

Η γυναίκα ήταν καταδικασμένη σε περιορισμό από την αρχή της ύπαρξης της. Ακόμη και ένας από τους μεγαλύτερους φιλόσοφους της αρχαιότητας –ίσως και ο μεγαλύτερος- τη θεωρούσε «Ανώτερη από τους δούλους αλλά κατώτερη από τον άνδρα».

Οι εκπρόσωποι του Διαφωτισμού, με επικεφαλή τον Ρουσώ προσπάθησαν να νομιμοποιήσουν τη θέση της στην κοινωνία, εξηγώντας ότι η διαφορά τους με τους άνδρες οφείλεται στη γυναικεία φύση. Επιχείρησαν, λοιπόν, να ορίσουν τη θηλυκότητα με τη βοήθεια των φυσικών επιστημών και της ιατρικής. Η ιατρική επιστήμη απεφάνθη ότι οι γυναίκες αποτελούσαν ξεχωριστό είδος μέσα στην ανθρώπινη φυλή, το οποίο χαρακτηρίζεται από την αναπαραγωγική λειτουργία. Επίσης, υποστηρίχθηκε πως οι γυναίκες βρίσκονται πολύ πιο κοντά στη φύση από όσο οι άνδρες, πράγμα που σήμαινε ότι ήταν υπερβολικά συναισθηματικές, εύπιστες και ανίκανες για ορθολογικούς συλλογισμούς. Έτσι, η γυναίκα κατέληξε απόλυτα υποταγμένη στο ανδρικό φύλο.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΚΙΝΗΜΑ

Παρά την βαθύτατα πατριαρχική κοινωνία της εποχής, όπου οι γυναίκες υποβιβάζονταν σε βοηθούς των ανδρών τους και νοικοκυρές των σπιτιών τους, αρκετές κατάφεραν να σπάσουν τα δεσμά τους και να συμβάλλουν ή ακόμα και να δημιουργήσουν δικά τους έργα.

Ορισμένες τόλμησαν και εναντιώθηκαν στο στερεότυπο που θεωρούσε το θηλυκό φύλλο κατώτερο νοητικά από το ανδρικό, ξεκινώντας το δικό τους, αυτόνομο έργο. Γυναίκες που άφησαν ιστορία, όπως η **Pauline Robert de Lezadiere**, η οποία έγραψε πολλαπλούς τόμους σχετικά με την Ιστορία των Γαλλικών Νόμων. Ή, όπως η **Caroline Herschel** η οποία εξαιτίας των παρατηρήσεων της στην αστροφυσική, το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης μετονόμασε αργότερα ένα κολλέγιο προς τιμήν της. Ή, η **Laura Bassi**, η γνωστή φυσικός που έγινε η πρώτη γυναίκα απόφοιτος του Πανεπιστημίου της Μπολόνια, καθώς και η πρώτη γυναίκα στην Ευρώπη που απέκτησε επαγγελματική θέση σε πανεπιστήμιο. Σε γενικότερα πλαίσια, οι Ιστορικοί υπολογίζουν ότι πάνω από 300 γυναίκες συγγραφείς δημοσίευσαν γραπτά έργα τους και αυτό κοιτώντας μονάχα τη δεκαετία της Γαλλικής Επανάστασης, 1789-99. Γεγονός που παρατηρήθηκε όχι μόνο στη Γαλλία αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη.

ΠΗΓΕΣ:

<https://www.maxmag.gr/politismos/gynaikes-toy-diafotismoy-pos-synevalan-sto-kinima/>

<https://landofsun.wordpress.com/>

Γυναίκα στο Διαφωτισμο

Γυναίκες, κυρίως αριστοκρατικής καταγωγής, όχι απλώς δεν ήταν απύσες από τον διάλογο της εποχής, αλλά αντιθέτως **ήταν υπεύθυνες για την διοργάνωση ενός από τους πιο σημαντικούς πυρήνες παραγωγής και διάπλωσης ιδεών του Διαφωτισμού: Τα σαλόνια.** Η οικοδέσποινα του σαλονιού διάλεγε τους καλεσμένους της μα πρωτίστως επέλεγε τα θέματα της συζήτησης και ήταν επίσης υπεύθυνη για την ομαλή διεξαγωγή του διαλόγου, χωρίς ωστόσο να εκφέρει άποψη η ίδια. Καταξιωμένοι σεναριογράφοι, ποιητές και συγγραφείς παρουσίαζαν τα αδημοσίευτα ακόμα έργα τους στα σαλόνια και τα έθεταν προς τη διαβούλευση και τον σχολιασμό των καλεσμένων, λαμβάνοντας ύστερα την κριτική αυτή υπόψιν.

Ο ρόλος της γυναίκας στην οικογένεια ήταν να μεταβιβάσει τις πνευματικές αξίες στην επόμενη γενιά. Οι διαφωτιστές ήταν οι πρώτοι που αντιλήφθηκαν τις αντιφάσεις των θεωριών τους και κάποιοι από αυτούς διαφοροποίησαν τη στάση τους. Πάρα τις αντικρουόμενες απόψεις σε σχέση με τη γυναικεία φύση όλοι οι Διαφωτιστές συμφώνησαν στην εκπαίδευση της γυναίκας, είτε για τη σωστή μετάδοση των πολιτιστικών αξιών , είτε για έναν ευρύτερο στόχο. Είναι γνωστός ο καταλυτικός ρόλος που έχει παίξει το γυναικείο φύλο από το 17ο αλλά κυρίως το 18ο αιώνα.

Τα τείχη όμως που κύκλωναν και παγίδευαν τις γυναίκες συγγραφείς και φιλοσόφους της εποχής, ήταν ψηλά και παχιά. Η ανώτερη εκπαίδευση ήταν απαγορευμένη για εκείνες. Όπως και τα διάφορα επαγγέλματα που συντηρούσαν τους άνδρες συγγραφείς. Αν ήθελαν να επιβιώσουν, έπρεπε να είναι σύζυγοι, κι αν ήταν σύζυγοι τους έμελλαν άλλες υποχρεώσεις. Δεν μπορούσαν να συζητάνε τις απόψεις τους στους δημόσιους χώρους, όπου δεν τους επιτρεπόταν η πρόσβαση. Και στην περίπτωση που συνέχιζαν να γράφουν, έπρεπε να τα βγάλουν εις πέρας μέσα σε έναν βαθύτατα ανδροκρατούμενο και επιθετικό προς εκείνες κλάδο. Ήτανε πραγματικά επαναστατικό το έργο που επιτέλεσαν οι γυναίκες του Διαφωτισμού, αρνούμενες να αποσιωπήσουν τις σκέψεις τους.

Πηγες

<https://landofsun.wordpress.com/2011/10/03/%CE%B7-%CE%B8%CE%AD%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B3%CF%85%CE%BD%CE%B1%CE%AF%CE%BA%CE%B1%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CF%89%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C/>

<https://www.maxmag.gr/politismos/gynaikes-toy-diafotismoy-pos-synevalan-sto-kinima/>